

Bosanski Hrvati stezu pesnice

Author: [IWPR Balkans](#)

Ekstremni bosanski Hrvati prete da ce osnovati sopstvenu drzavu.

Sastanak bosansko hrvatskih nacionalista u Mostaru ovog vikenda mogao bi završiti objavom odvojenog hrvatskog entiteta, samo nekoliko dana nakon sto su formirane umerene vlade na drzavnom i federalnom nivou.

Ante Jelavic, hrvatski predstavnik bosanskog tripartitnog predsedništva, izjavio je 1.marta da su federalne vlasti "nelegalne". On je govorio na mitingu u Busovaci na kojem je data podrška Dariju Kordicu, ratnom vodji bosanskih Hrvata koga je Haski tribunal nedavno osudio na 25 godina zatvora.

"Vreme je da jasno kazemo da u ovome (Daytonski mirovni sporazum) procesu vise necemo ucestvovati", izjavio je Jelavic pred ovim skupom. "Od danas je Federacija bosnjacki nacionalni entitet, bez Hrvata. Sadasnja bosanska vlast je nezakonita i ilegalna".

"Mi necemo ucestvovati u njenom radu niti cemo priznavati njene odluke. Pozivam vas sve da dodjete u Mostar u subotu da bi dali vas doprinos ovoj istorijskoj odluci".

Jelavic, vodja Hrvatske demokratske zajednice, HDZ, nije objasnio o kakvoj je "odluci" rec, medjutim, vlada misljenje da ce pozvati krajeve sa pretežno hrvatskim stanovnistvom da se ujedine u odvojeni bosanski entitet. Medjunarodni zvanicnici u Bosni odbacili su ove komentare kao "besmislicu ekstremista".

Bojkot zajednickih institucija koji su sproveli nacionalisti, prevladan je 22.februara kada je opozicioni blok Alijanse za promene, uspeo da oformi umerenu drzavnu vladu. Bozidar Matic, kandidat multietnicke Socijaldemokratske partije, SDP, izabran je za premijera Bosne i Hercegovine.

Alijansa je ubrzo trijumfovala izborom njenih kandidata za predsednika i potpredsednika gornjeg doma federalnog parlamenta, Doma naroda.

Medjutim, poduzeta i zestoka debata u redovima visepartijske Alijanse oko podele mesta u vladi na federalnom i drzavnom nivou zamalo je prouzrokovala raspad ove koalicije. Dugorocna cena ovog sporazuma tek ce se pokazati.

No, da bi se izbegla blokada nacionalista, bio je potreban podsticaj medjunarodne zajednice.

Visoki predstavnik Petritsch presudio je da po Daytonskom sporazumu, premijer zemlje moze biti imenovan od strane zastupnickog doma drzavnog parlamenta, a bez odobrenja narodnog doma.

Nacionalisticke stranke, narocito HDZ, sprecavaju primenu rezultata izbora odrzanih 11.novembra, bojkotovanjem narodnog doma drzavnog parlamenta u kojem ima po pet predstavnika sve tri etnicke grupacije. Dva kantona u kojima je HDZ odnela uverljivu pobedu odbila su da imenuju svoje predstavnike u skupstinu.

Petritsch je dao jos jedan podsticaj smenjivanjem nekadasnjeg premijera Federacije, Edhema Bicakcica sa njegovog novog položaja na mestu direktora mocnog bosanskog preduzeca za distribuciju elektricne energije, Elektroprivreda BiH.

Bicakcic, vodeca licnost bosnjacke nacionalisticke Stranke demokratske akcije, SDA, optuzen je da je zloupotrebio javna sredstva od oko 300 miliona nemackih maraka.

Vec 22.februara zastupnicki dom drzavnog parlamenta izabrao je Matica na mesto novog premijera zemlje koji ce predvoditi izvrsno telo, Vece ministara. Matic je obezbedio vecinu glasova za svoje kandidate na mesto ministara.

Matic je izabran na ovo mesto nakon sto je prvi izbor tripartitnog predsednistva, Martin Raguz, HDZ politicara obacen od strane vecine poslanika.

Matic, profesor Sarajevskog univerziteta, direktor preduzeca za masinogradnju, "Energoinvesta", i clan bosanske Akademije nauka i umetnosti, osvojio je 22 glasa naspram tri koja su bili protiv. Desetak poslanika iz redova SDA i nacionalisticke Srpske demokratske stranke uzdrzalo se od glasanja. Sledecih sedam je bilo odsutno, ukljucujuci i poslanike HDZ-a koji su napustili salu pre glasanja.

Zvanicnici HDZ-a nazvali su izbor Matica "sramotnim istorijskim cinom". Oni tvrde da Matic, iako etnicki Hrvat, ne predstavlja interese bosanskih Hrvata.

Lideri SDS i SDA su se takodje pozalili da ih novi premijer nije konsultovao prilikom sastava nove vlade.

Matic je obecao saradnju na drzavnom nivou i na nivou entiteta kao i mere koje ce doprineti saniranju teskog ekonomskog stanja zemlje.

"Radicu za dobro cele Bosne i Hercegovine", izjavio je Matic nakon izbora, sto dosadasnji nacionalisticki lideri poslednjih deset godina nisu obeavali.

On je naglasio potrebu za uspostavljanjem samostalne ekonomije, cilj koji se moze postici povecanjem izvoza i privlacenjem stranih ulaganja. U svakom slucaju, Maticevi komentari poslednjih dana ukazuju da mu je ekonomija na prvom mestu.

U medjuvremenu, jos jedna Petritscheva intervencija obezbedila je pobedu Alijanse u federalnom parlamentu. Visoki predstavnik presudio je da gornji dom federalnog parlamenta ili Dom naroda moze biti oformljen, iako je HDZ odbio da posalje svog predstavnika. Ovo se desilo 23. februara. Nova skupstina izabrala je kandidata SDP, Iva Komsica za predsednika, a Melihu Alic iz Stranke za Bosnu i Hercegovinu za potpredsednika ovog parlamenta.

Sa 58 poslanika od ukupno 80, ovaj dom je potom izabrao kandidata SDP, Karla Filipovica za predsednika Federacije. Safet Halilovic iz Partije za Bosnu i Hercegovinu, izabran je na mesto potpredsednika.

Zastupnicki dom parlamenta Federacije mora priznati Filipovica i Halilovica, pre nego sto dodje do formiranja vlade ovog entiteta.

Iako na površini izgleda kao su stvari isle glatko, uspeh Alijanse postignut je nakon vise nedelja zestoke debate oko toga ko ce dobiti koji položaj.

Nekoliko partija je pretilo da ce napustiti koaliciju, a Matic je ponudio bar dva puta ostavku. Sa deset partija koje se nadmecu za pozicije, izgleda da nije bilo dovoljno visokih mesta za sve.

Predsednik Nove hrvatske inicijative, HNI, Kresimir Zubak, zapretio je da ce napustiti koaliciju u trenutku kada je izgledalo da mu nece pripasti nijedan položaj unutar Veca ministara. Njegov protest utisan je kada mu je ponudjeno mestu u ovom izvrsnom telu.

Ovo mahnito grabljenje položaja koje je trajalo dvadesetak dana predstavljalo je takav ruzan spektakl da je objavljeno nekoliko clanaka u kojima se kritikuju novoizabrani lideri Bosne jer svoj interes stavljaju ispred nacionalnog.

Na kraju je zadovoljavajuca raspodela vlasti na drzavnom nivou postignuta, iako nova vlada Federacije jos uvek nije finalizovana. Sutrasnji susret u Mostaru predstavlja dodatnu komplikaciju.

Amra Kebo je redovni dopisnik IWPR.

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/bosanski-hrvati-stezu-pesnice-0>